

EHDOTUS MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUKSEKSI KIINTEISTÖTIETOJÄRJESTELMÄN TULOJEN JAKAMISESTA VUONNA 2022

1 Asetusehdotuksen säädösperusta

Kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain (453/2002, jäljempänä KTJ -laki) 5 §:n 2 momentti sisältää perusteet kiinteistötietojärjestelmän tulojen jakamisesta. Lainkohdan mukaan kiinteistötietojärjestelmän hallinnosta, ylläpitämisestä, tietopalvelusta ja kehittämisestä aiheutuvien kustannustensa kattamiseksi Maanmittauslaitos saa kiinteistötietojärjestelmän suoritteista kertyvistä tuloista maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädettävän osuuden. Kiinteistötietojärjestelmän muista toimenpiteistä aiheutuvien kustannusten kattamisesta järjestelmän suoritteista saatavilla tuloilla sekä tulojen jakamisesta muutoin järjestelmästä huolehtivien viranomaisten kesken säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Maa- ja metsätalousministeriön asetus kiinteistötietojärjestelmän tulojen jakamisesta (985/2020) on voimassa 31.12.2021 asti.

Tulot määräytyvät KTJ -lain 7 §:n perusteella. Maksujen suuruudesta säädetään erikseen annettavalla maa- ja metsätalousministeriön asetuksella kiinteistötietojärjestelmän suoritteista ja tietopalvelusta perittävistä maksuista.

2. Nykytila ja ehdotetut muutokset

KTJ -lakiin perustuvien tulojen jako on määrätty maa- ja metsätalousministeriön asetuksella kiinteistötietojärjestelmän tulojen jakamisesta (985/2020). Asetus tuli voimaan 1.1.2021 ja on voimassa 31.12.2021 saakka. Uusi asetus on vastaavasti tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2022 ja olemaan voimassa 31.12.2022 saakka.

Asetukseen 2 §:ssä määrätty kiinteistötietojärjestelmän kirjaamisosan tietopalveluinvestointien määrä ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan tarkistettuja laskelmia.

Asetuksen 3 §:n toisen momentin viimeinen virke ehdotetaan eriytettäväksi omaksi momentikseen.

3. Säännöskohtaiset perustelut

1 §

Maanmittauslaitos raportoi toteutuneet kustannukset kiinteistörekisteriä pitävillä kunnilla helmikuun 2023 loppuun mennessä. Muutoin pykälässä ovat voimassa olevan maksuasetuksen 1 §:ää vastaavat säännökset.

2 §

Pykälässä määrätty kiinteistötietojärjestelmän kirjaamisosan tietopalveluinvestointien määrä ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan tarkistettuja laskelmia (771 727 €). Taloudelliset perustelut on esitetty kiinteistötietojärjestelmän suoritteista ja tietopalvelusta perittävien maksujen asetusehdotuksen perustelumuistion luvussa 4.1.

3 §

Pykälän 1 momentissa säädettävät Maanmittauslaitoksen ja kuntien väliset tulonjako-osuudet ehdotetaan pidettäväksi ennallaan. Momentin 1 kohdan mukaan Maanmittauslaitoksen osuus olisi 69,0 prosenttia ja kohdan 2 mukaan kiinteistörekisterin pitäjänä toimivien kuntien yhteinen osuus olisi 31,0 prosenttia.

Asetusehdotuksen 3 §:n 2 momentissa säädettäisiin perusteista, joiden mukaan yksittäinen kunta saa saman pykälän 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetusta kuntien yhteisestä osuudesta oman osuutensa. Ehdotuksen mukaan kiinteistörekisterin pitäjänä toimivan kunnan osuus määräytyisi kunkin kunnan vuoden 2020 kiinteistörekisterin rekisteröintitapahtumien lukumäärän ja tammikuun 2021 väkiluvun perusteella.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan lisäksi muutettavaksi siten, että sen viimeinen virke irrotetaan omaksi momentikseen. Viimeisen virkkeen säännös määrittelee tahon, jolle rekisterinpidosta luopuneen kunnan osuus maksetaan. Säännös ei koske kiinteistörekisterin pitäjänä toimivan kunnan jako-osuuden määräytymistä kuntien yhteisestä osuudesta.

Pykälän 3 momentin mukaan, jos kunta luopuisi asetuskaudella kiinteistörekisterin pidosta, sen osuus maksettaisiin rekisterinpidon vastaanottavalle viranomaiselle.

4 §

Maanmittauslaitoksen kunnille tilittämän tulonjako-osuuden tilityspäivämäärät on tarkistettu vastaamaan ehdotettavan asetuksen voimassaoloaika.

Maanmittauslaitos jakaa saamistaan maksutuloista kiinteistörekisterin pitäjänä toimivien kuntien osuudet seuraavasti:

1.1.2022–31.5.2022 kertyneestä tulosta viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2022,

1.6.2022–31.8.2022 kertyneestä tulosta viimeistään 30 päivänä syyskuuta 2022,

1.9.2022–31.12.2022 kertyneestä tulosta viimeistään 31 päivänä tammikuuta 2023.

5 §

Asetusehdotuksen 5 §:ssä säädettäisiin asetuksen voimaantulosta ja voimassaoloajasta. Asetus ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2022 samanaikaisesti kiinteistötietojärjestelmän suoritteista ja tietopalvelusta perittäviä maksuja koskevan asetuksen kanssa. Asetus ehdotetaan olemaan voimassa 31.12.2022 asti kuten kiinteistötietojärjestelmän suoritteista ja tietopalvelusta perittäviä maksuja koskeva asetus.

4. Ehdotuksen taloudelliset vaikutukset

Asetuksessa ehdotettu tulonjako vastaa osapuolille aiheutuvia kustannuksia.

Maanmittauslaitos on selvittänyt kiinteistötietojärjestelmän ylläpitoon ja kehittämiseen liittyvät kustannuksensa. Kiinteistörekisteriä pitävien kuntien kustannukset on selvitetty Suomen Kuntaliiton ja Helsingin kaupungin edustajien kanssa.

Maanmittauslaitokselle aiheutuu kiinteistötietojärjestelmän hallinnosta, ylläpidosta ja kehittämisestä asetuskaudella noin 3,6 miljoonan euron kokonaiskustannukset seuraavista kustannuseristä:

MML kustannuserittely KTJ Hallinto	Euroa
Henkilöstökustannukset	702 430
Muut erilliskustannukset	97 168
Osuus yhteiskustannuksista	2 759 846
Hallinnon kustannukset yhteensä	3 559 462

Vuodelle 2022 kohdistuu kiinteistötietojärjestelmän kirjaamisosan tietopalveluinvestoinneista aiheutuva 771 727 euron suuruinen poisto.

Lisäksi Maanmittauslaitokselle arvioidaan aiheutuvan asetuskaudella noin 7,8 miljoonan euron kustannukset kiinteistötietojärjestelmän ja kiinteistötietopalvelun ylläpidon ja kehittämisen toimenpiteistä.

Muista kiinteistötietojärjestelmän toimenpiteistä aiheutuu kiinteistörekisteriä pitäville kunnille asetuskaudella noin 3,55 miljoonan euron kustannukset seuraavista toimenpiteistä:

Toimenpide

Kiinteistötietojärjestelmään ja siitä annettaviin otteisiin ja tulosteisiin liittyvä asiakaspalvelu ja neuvonta kiinteistönluovutus, rakennusvalvonta sekä asemakaava- ja tonttijakoprosessien yhteydessä.

Kuntien kiinteistörekisterinpitoalueella yleis- ja asemakaavat sekä rakennuskiellot, rakennusvalvontaviran-omaisen päätökset, luonnonsuojelulain nojalla annetut elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen suojelupäätökset, vesilain nojalla annetut aluehallintoviraston päätökset sekä muut viranomaispäätökset.

Kiinteistöjärjestelmän teknisten virheiden korjaaminen sekä kiinteistöjärjestelmän virheiden korjaaminen rekisterinpitäjän päätöksillä.

Rekisteritietojen systemaattinen projektipohjainen kehittäminen ja ajantasaistaminen, kiinteistöjen sijaintitietojen virheiden korjaaminen ja laadun parantaminen.

Rekisteritietojen parantaminen kiinteistötoimitusten yhteydessä sekä kiinteistöjaotuksen selkiinntämiseksi ja omistuksen epäselvyyksien poistamiseksi suoritettavat kiinteistötoimitukset.

Erityisten oikeuksien kohdentamisesta aiheutuvat toimenpiteet.

Kiinteistörekisterin ja KTJ:n ylläpitojärjestelmän ylläpitäminen, kehittäminen ja tietoturvan parantaminen sekä kiinteistönmuodostamislain muutosten toteuttaminen.

Tarkempi erittely kiinteistötietojärjestelmästä Maanmittauslaitokselle ja kunnille aiheutuvista muista kustannuksista on esitetty maa- ja metsätalousministeriön kiinteistötietojärjestelmän suoritteista perittäviä maksuja koskevan asetusehdotuksen perustelumuistiossa.

Maanmittauslaitoksen hallinto-organisaationa toimimisesta aiheutuneet kustannukset ehdotetaan korvattavaksi toteuman mukaisina. Hallinto-organisaation järjestelmän hallinnosta, ylläpitämisestä, tietopalvelusta ja kehittämisestä aiheutuviksi kustannuksiksi on arvioitu noin 3,6 miljoonaa euroa, mikä vastaa 22,6 % asetuskauden arvioiduista tuloista. Mahdollisista käyttövolyymien muutoksista tai ennakkoimattomista ylläpitokustannuksista johtuen kustannukset voivat kuitenkin poiketa ennakoidusta. Maanmittauslaitos raportoi kiinteistörekisteriä pitäville kunnille toteutuneet hallintokustannukset viimeistään helmikuussa 2023. Hallintokustannukset eivät kuitenkaan voi ylittää 27 % asetuskauden kokonaistulosta.

Vuodelle 2022 kohdistuu kiinteistötietojärjestelmän kirjaamisosan tietopalveluinvestoinneista aiheutuva 771 727 euron suuruinen poisto. Poistot on sisällytetty tämän asetuksen kustannuslaskelmiin.

Kiinteistötietojärjestelmän muista toimenpiteistä aiheutuvien kustannusten kattamisessa järjestelmän suoritteista saatavilla tuloilla ja tulojen jakaantumisessa muutoin järjestelmästä huolehtivien viranomaisten kesken ehdotetaan, että edellä mainittujen hallinto- ja poistokustannusten jälkeen jäävä tuloosuus pidetään voimassa olevan asetuksen mukaisena. Tulot jaetaan aiheutuneiden kustannusten suhteessa seuraavasti: kiinteistörekisteriä pitävien kuntien yhteinen osuus on 31 % ja Maanmittauslaitoksen osuus 69 %.

Kiinteistötietojärjestelmän tulonjako kunnille ja Maanmittauslaitokselle asetuskautena 1.1.2022 – 31.12.2022. Arvioitu tulokertymä asetuskautena 15 757 364 euroa.

KTJ -tulonjako asetuskautena	ehdotus
1 § MML:n tulo-osuus KTJ -hallinnon kustannusten kattamiseksi	3 559 462 €
MML:n osuus asetuskauden tuloista enintään 27 %	22,6 %
2 § MML:n tulo-osuus kiinteistötietojärjestelmän investointien kattamiseksi (poisto)	771 727 €
3 § Tulo-osuudet muiden kustannusten (11 426 175 € / arvioitu tulokertymä vähennettynä kohdilla 1 § ja 2 §) kattamiseksi	
Maanmittauslaitos (69 %)	7 884 060 €
Kiinteistörekisteriä pitävät kunnat (31 %)	3 542 115 €
Yhteensä	15 757 364 €

Asetusehdotus sisältää esityksen kuntien osuuksien tuloutusaikataulusta kunnille ja sen liitteenä on esitys kuntien yhteisen osuuden jakautumisesta kuntien kesken.

Kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain 5 §:n nojalla suoritteista kertyvät maksut kirjataan Maanmittauslaitoksen toimintamenomomentille 30.70.01, jolle on myön-

netty nettomääräraha. Maanmittauslaitos tulouttaa kiinteistörekisteriä pitävillä kunnilla osuudet maksutuloista 4 §:n mukaisesti. Tämä kunnille tuloutettava osuus tuotoista ei sisälly Maanmittauslaitoksen arvioituihin tuottoihin valtion talousarviossa 2022.

5 Asetusehdotuksen valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä Maanmittauslaitoksesta saadun aloitemuistion pohjalta. Asetusehdotuksesta on pyydetty lausunnot valtiovarainministeriöltä, Maanmittauslaitokselta ja Suomen Kuntaliito ry:ltä.

Valtiovarainministeriö on puoltanut asetuksen antamista ehdotetussa muodossa.

Maanmittauslaitos on lausunnossaan esittänyt kiinteistötietojärjestelmän suoritteista kertyvistä tuloista kiinteistörekisteriä pitävillä kunnilla yhteisesti tuloutettavaksi osuudeksi aloitemuistiossa esitettyä 30,1 prosenttia luonteeltaan teknisenä muutoksena (asetuksen 3 §:n 1 mom. 2 -kohta). Kunnille yhteisesti tuloutettavan osuuden suuruus on aikaisemmin ollut 31 prosenttia. Muutoksella siirrettäisiin kiinteistörekisterinpidosta luopuneiden kuntien (Alavus, Lieksa, Nurmes, Parkano, Sastamala, Varkaus, Virrat ja Oulainen) tulo-osuutta vastaava osuus kunnille yhteisesti tuloutettavasta osuudesta tosiasiallisesti kiinteistörekisteriä pitävälle Maanmittauslaitokselle.

Suomen Kuntaliitto ry on lausunnossaan todennut, ettei asetuksella määrättävä kuntien yhteisen osuuden suuruus ole sidoksissa kiinteistörekisteriä pitävien organisaatioiden (kuntien) lukumäärään. Kuntaliitto katsoo, että voimassa olevan asetuksen 3 §:n 2 momentin viimeisen virkkeen säännös määrittelee ainoastaan sen tahon, jolle rekisterinpidosta asetuskautena luopuneen kunnan tulonjako-osuutta vastaava osuus kuntien yhteisestä tulonjako-osuudesta maksetaan ko. asetuskautena. Kuntaliitto toteaa lisäksi, että kuntasektorin kiinteistörekisterinpitovastuu voi kokonaisuutena tarkasteltuna myös laajentua, kun uusien asemakaava-alueiden kiinteistörekisterinpitovastuu siirtyy Maanmittauslaitokselta kunnille.

Asetusehdotuksessa Maanmittauslaitoksen ja kuntien 3 §:n 1 momentissa tarkoitetut osuudet on pysytetty voimassa olevan asetuksen mukaisina.

Asetusehdotus ei sisällä liitteenä taulukkoa (luetteloa) Maanmittauslaitoksen kiinteistörekisteriä pitävillä kunnilla KTJ:n suoritteista kertyvistä maksutuloista tuloutettavan osuuden jakautumisesta kuntien kesken. Kunkin kiinteistörekisteriä pitävän kunnan osuuden suuruus kuntien yhteisestä osuudesta määräytyy asetuksen 3 §:n 2 momentin mukaan kunnan kiinteistörekisterin rekisteröintitapahtumien vuoden 2020 lukumäärän ja tammikuun 2021 väkiluvun perusteella.

Asetusehdotus ei ole ollut tarkastettavana oikeusministeriön lainvalmisteluosaston laintarkastusyksikössä asetuksen vähäisen yleisen merkityksen ja asian kiireellisyyden vuoksi.

6 Voimaantulo ja voimassaoloaika

Asetus ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2022 ja olemaan voimassa joulukuun 2022 loppuun.